

"Det grønne fylket"

Klimarådskonferansen

på Remmen ►►

Flere ladestolper i Østfold!

►► Ny storsatsning legger til rette for klimavennlige kjøretøy i regionen.

Østfoldbonde til topps i klimakonkurranse!

►► Hans Tøger Holmsen gikk til topps når Landbrukets klimapris ble delt ut for første gang.

Grønne uker i Sarpsborg og Rakkestad!

►► Stor interesse for energiråd fra boligeiere!

TID FOR HANDLING ►

Klima Østfold er nå godt i gang med sin nye 3-årsperiode som går ut 2017. Østfoldkommunene fortsetter sin offensive satsning på reduksjon av klimagasser.

I dette nyhetsbrevet ønsker vi å vise en del av jobben som gjøres rundt i fylket. Vi ønsker å fremheve vår store Klimarådskonferanse i mars på det nye Simulatorsenteret i Halden hvor mas-sivtre i praksis var et sentralt tema. Rakkestad og Sarpsborg kommuner har tilbudt sine innbyggere Grønne uker med fokus på effektive energi-tiltak i boligene.

Videre har nå kommunene anledning til å kjøpe inn ladestolper og service fra en felles anskaffelse. Østfold-bøndene har møtt opp på ulike kurs for å bli mer «klimasmarte» og prosjektet Biogas2020 er blitt en realitet med del-takelse fra flere land.

Det grønne skiftet er godt i gang. Østfoldkommunene vil ta sin del gjennom å redusere egne utslipp og legge til rette for at innbyggere og næringsliv skal kutte sine.

På vegne av klimakontaktene i kommunene ønsker vi alle lesere en riktig god og energigivende sommer!

Charlotte Forsberg & Tyra Risnes
Klima Østfold

Følg oss, se oss, del med oss!

Facebook: Klima Østfold
Twitter: @stfoldKlima
www.klimaostfold.no

Her får Sarpsborgs varaordfører Linda Engsnyr gode råd om hvordan hun kan bruke mindre strøm hjemme.

GRØNNE UKER i Sarpsborg og Rakkestad

Prosjektet «Grønne uker» skal bevisstgjøre innbyggere og boligeiere på klima- og energiforbruk.

GRATIS ENERGI RÅDGIVNING

Kunnskap og bevisstgjøring er avgjørende virkemidler for å bidra til smartere og fornybar energibruk i hus og hjem.

Grønne uker ble markedsført med å tilby gratis nettbasert energirådgivning til boligeiere i kommunene. I tillegg har det vært tilbud om energirådgivning over telefon og mulighet for å booke hjemmebesøk.

Kommunenes aktive tilstedeværelse har vært avgjørende for suksessen. Kampanjen ble startet med stands, i tillegg til postdistribuerte brosjyrer og nyhetssak i lokalavis og NRK.

Totalt ble det gjennomført 490 analyser gjen-

nom Energiportalen, samt 30 hjemmebesøk og 70 henvendelser på telefon.

PILOTPTOSJEKT MED OVERFØRINGSVERDI

Erfaringene fra denne kampanjen er et godt beslutningsgrunnlag for å kunne gå videre med prosjektet. Etter «Grønne uker» i Sarpsborg og Rakkestad er anbefalingen å tilby dette prosjektet til flere kommuner i Østfold.

ØNSKER DU EN GRATIS ENERGIANALYSE AV DIN BOLIG?

På www.klimaostfold.no finner du Energiportalen – et verktøy som analyserer energibruken og synliggjør effekten av ulike tiltak i din bolig.

400 NYE LADESTOLPER

I april vant Fortum anbuds-konkurransen om å bygge ut ladeinfrastrukturen for elbiler i regionen.

Økt bruk av elbiler er et viktig satsningsområde og fylkeskommunen ønsker å være i front når det gjelder tilrettelegging for klimavennlige kjøretøyer.

Fortum Charge and Drive bygger ut med ladestolper fra Garo AS. Dette er en totalavtale hvor Fortum koordinerer alle aktiviteter.

KOMMUNALT SPLEISELAG

De mange ladestolpene er et spleiselag mellom Østfold- og Akershus fylkeskommuner, samt 15 kommuner i Østfold og fem i Follo.

Målet med prosjektet er å tilrettelegge for nullutslippstransport, og ladestasjonene blir et resultat av felles klimaarbeid på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Utbyggingen av de nye ladestolpene vil skje gradvis i løpet av de neste par årene.

Kontraktsignering ved Østfold fylkeshus. Fra venstre Joakim Sveli og Jan Haugen Ihle, begge fra Fortum.

Kristin Heinrich fra NHO omtalte Østfold som "det grønne fylket" under Klimarådskonferansen.

KLIMARÅDSKONFERANSEN

11. mars gikk Klimarådskonferansen av stabelen på Simulator-senteret på Remmen i Halden.

I forkant av konferansen avholdt Klima Østfolds øverste organ, Klimarådet, årsmøte. I Klimarådet møter alle ordførerne i fylket for å vedta Klima Østfolds handlingsplan og budsjett og godkjenne årsrapport.

DET GRØNNE ØSTFOLD

Vi fikk en smakebit på hva simulatorsenteret kan benyttes til av imponerende presentasjoner ved spesialrådgiver Dieter Hirdes.

Dernest presenterte en engasjert Kristin Heinrich fra NHO Østfold tanker rundt best mulig samspill for felles mål mellom næringsliv og offentlig sektor. Begrepet Østfold «det grønne fylket» oppsummerte fint essensen i mulighetene vi har her.

Hvordan kan Østfold som region bli et europeisk fyrstårn for lavutslippssamfunnet?

Einar Eriksen fra NCE Smart Energy Markets fulgte opp med visjoner rundt det fossil-frie Østfold.

BYGG I MASSIVTRE

Massivtre og den rivende utviklingen på dette feltet ble vist og illustrerte forklart av Bjørn Lier fra Trebruk AS og Lars Erik Borge fra iTRE AS. Guiding i studentboligene på Remmen ble et høydepunkt i denne bolken. Avslutningsvis fikk den fullsatte salen en presentasjon av arbeidet med klimagassregnskapet som har blitt utarbeidet for kommunene av Asplan Viaks, Høgne Larsen.

SOLFYLKET ØSTFOLD

Hvaler fortsetter å styrke sin posisjon som ledende i Norge på solenergi og resten av fylket ønsker nå å henge seg på.

Hvaler har i dag Norges største solpark med private solcelleanlegg, hvor snart 70 hus og hytter har solceller. Smart Energi Hvaler gått inn med en svært gunstig tilskuddsordning til dem som ønsker solceller på hytter og hus.

ET FELLES FORNYBART LØFT

Kommunikasjonsrådgiver Morten Hagen legger vekt på at det er viktig for regionen vår å være tidlig ute og skape kompetansemiljøer som gir næringsutvikling og langsiktig vekst.

– Å være først betyr at man kan ta posisjoner, både i konseptutvikling, produktutvikling, tjenester, montasje og prosjektering. Vi etterlyser ofte slike muligheter, og

nå står vi foran et fornybart løft som jeg oppfordrer både det private og offentlige til å delta på.

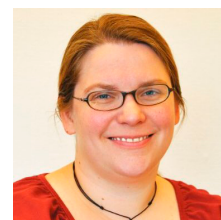
SOLFYLKET ØSTFOLD

Klima Østfold synes det er flott at Hvaler har gått foran med å satse på solenergi og ønsker nå sammen med Energiforum Østfold å fortsette suksessen. Målet er at kommunene skal gå foran med fornybare løsninger til sine bygg. Nå snakker vi *Solfylket Østfold*!

Startskuddet var åpent møte på Inspira 16. juni med 60 deltakere. Oppdatert informasjon om satsningen finner du på www.smartenergihvaler.no og www.sologkraft.no

Ny klima- og energirådgiver!

Nyeste tilskudd i Klima Østfold er Guri Bugge!

Du kommer fra tilsvarende stilling i Møre og Romsdal. Hva ønsker du å fokusere på her i Østfold?

Det er utrolig morsomt å komme til et fylke som har så tydelig fokus på miljøspørsmål. Lista er allerede lagt høyt, særlig innen transportområdet. Dette gir store muligheter til å nå målet om fossilfri ferdsel som ble satt i Infragreen-prosjektet. Fornybar energi, særlig fra biogass og sol, ser også ut til å peke seg ut som viktige områder.

Når gikk det opp for deg at du ville jobbe med klima og energi?

Jeg klarer ikke å se at halvpietistisk oppdratte sunnmøringer kan bli noe annet enn miljøvernere. I bunn og grunn handler dette om

god bruk av ressurser, om å ta vare på det man har i et langsiktig perspektiv.

Hvordan ser sommeren din ut?

I sommer får jeg dessverre ikke sett så mye av Østfold. Vi har kjøpt oss elektrisk varebil og som vi bygger om til bobil. Rett etter skoleslutt kjører vi ombord på båten til Island og Færøyene, der vi skal virre rundt i hele juli. Vi er veldig spente på hvordan det skal gå, med bare 12 ladestasjoner på de to øygruppene. Hvis noen ønsker å se om vi kommer oss hjem igjen, eller kunne tenke seg å ta en tilsvarende elbilferie, kan de følge med på bloggen www.travelectric.blogspot.com

Samarbeider for biogassutviklingen

Fylkene rundt Oslofjorden skal samarbeide for å løfte biogass-satsingen i regionen.

Hvert fylke går inn med 400 000 kroner i tre år. Det skal så snart som mulig ansettes en prosjektleder som skal koordinere samarbeidet.

BIOGAS2020

Planen er at vi skal samarbeide om ulike prosjekter og satsinger på biogass. Allerede nå har vi fått tilslag på det første internasjonale prosjektet: Biogass Oslofjord blir en viktig aktør i Interreg-prosjektet Biogas 2020 hvor ulike aktører fra Norge, Sverige og Danmark deltar.

Østfold fylkeskommune har hatt en langvarig satsing på biogass, både på transport-siden, og ved å støtte opp under produksjon. Ved å samarbeide med både de andre fylkeskommunene rundt Oslofjorden og med våre naboland, kan vi være med og bygge opp en god verdikjede og et velfungerende marked for biogass og biogjødsel i hele Øresund-Kattegat-Skagerrak-regionen.

Du kan lese mer om samarbeidsprosjektet Biogas2020 på www.interreg-oks.eu/

Hans Tøger Holmsen tok stolt imot prisen for årets Klimabonde fra Martha Mjølnerød.

ØSTFOLDS KLIMABONDE!

Landbrukets klimapris ble delt ut for første gang under årsmøtet i Norges Bondelag i juni og østfoldbonden Hans Tøger Holmsen gikk helt til topps!

- Vinneren har brukt ressursene på gården og kunnskapen han sitter på til å utvikle gården på en klimavennlig måte. Vinneren fyrer med halm, bruker slange for å spre møkk, har drenert og han bruker nitrogensensor ved gjødsling, sa jurymedlemmene Lars Haltbrekken fra Naturvernforbundet og Lars Petter Bartnes fra Norges Bondelag, under prisutdelingen.

Østfold var et av fylkene som jobbet for å få inn nominasjoner og klimatil- tak står høyt på dagsorden på mange av gårdene i fylket.

Martha Mjølnerød, fylkesleder i Østfold bondelag, delte ut prisen. Hun understreket viktigheten med å fokusere på klimatil- tak vi kan gjøre i det daglige og med de ressursene man har på gården.

LANDBRUKS- OG KLIMAKONFERANSE

Landbruks- og klimakonferansen samlet nærmere 60 deltakere på Hafslund 17. mars. Bønder og byråkrater, forskere og rådgivere utvekslet synpunkter og erfaringer rundt landbruksdrift under stadig skiftende klimaforhold.

Østfolds nye landbruksdirektør Nina Glomsrud Saxrud innledet med tank- er rundt at bedre agrobiologi fører til bedre økonomi. Svenske Maria Stenberg fra Jordbruksverket og Gräppa Näringen fortalte engasjert om deres erfaring med klimarådgivning og tiltak på svenske gårdsbruk.

Forsker Atle Hauge satt fokus på betydningen av god drenering for økt avlings-utbytte. Fra NMBU fikk vi klargjørende innspill om jordarbeiding og de utfordringer endret klima gjør for drifta. Avslutningsvis hørte vi om praktisk bruk av Nitrogen-sensor ved gjødsling.

Vil du vite mer om hva som gjøres i Sverige? Les mer på www.greppa.nu

Klimasmart landbruksprosjektet vil følge opp med flere kurs og temasamlinger i høst. Dette inkluderer også det populære kurset Energieffektiv traktorkjøring. Husk å sett av 25. august til Jorddag på Kalnes!

Landbruksdirektør Nina Glomsrud Saxrud snakket om bedre agrobiologi.

Klima Østfold og våre klimakontakter:

Aremark: Ann Kristin Halvorsrud ann.kristin.halvorsrud@aremark.kommune.no	Tlf: 69 81 05 00 / 454 06 753
Askim: Todor Mavrodiev Todorov todor.t@askim.kommune.no	Tlf: 69 68 10 00
Eidsberg: Hilde Riddervold Enger hilde.riddervold.enger@eidsberg.kommune.no	Tlf: 69 70 20 00
Fredrikstad: Grete Rasmussen grra@fredrikstad.kommune.no	Tlf: 69 30 56 08 / 915 21 279
Halden: Vibeke Julsrud vibeke.julsrud@halden.kommune.no	Tlf: 69 17 45 00 / 69 17 49 06
Hobøl: Christian Gutierrez christian.gutierrez@hobol.kommune.no	Tlf: 69 92 44 00
Hvaler: Hanne B. Furuheim hanfur@hvaler.kommune.no	Tlf: 69 37 50 00
Marker: Ann Kristin Halvorsrud ann.kristin.halvorsrud@marker.kommune.no	Tlf: 69 81 05 00 / 454 06 753
Moss: Cecilie Kildahl cecilie.kildahl@moss.kommune.no	Tlf: 472 53 364

Klima Østfold: Charlotte Forsberg charlotf@ostfoldfk.no	Tlf: 69 11 70 00 / 924 46 245
Rakkestad: Espen Jordet espen.jordet@rakkestad.kommune.no	Tlf: 69 22 55 00 / 901 51 273
Rygge: Charlotte Aune Bryne charlotte.bryne@rygge.kommune.no	Tlf: 69 26 44 54
Rømskog: Ann Kristin Halvorsrud postmottak@romskog.kommune.no	Tlf: 69 85 91 77
Sarpsborg: Charlotte Iversen ci@sarpsborg.kommune.no	Tlf: 69 10 80 00 / 952 51 846
Skiptvet: Øyvind Thømt oyvind.thomt@skiptvet.kommune.no	Tlf: 69 80 60 00 / 417 39 687
Spydeberg: Jon Gunnar Weng jon.weng@spydeberg.kommune.no	Tlf: 69 68 20 00 / 415 40 279
Trøgstad: Marit Haakaas marit.haakaas@trogstad.kommune.no	Tlf: 69 82 44 65 / 913 20 640
Våler: Sven Martinsen sven.martinsen@valer-of.kommune.no	Tlf: 69 28 91 42 / 911 72 880
Fylkesmannen: Karsten Butenschön karsten.butenschon@fmos.no	Tlf: 69 24 71 08 / 480 45 996